

exit

DIT BÆREDYGTIGHEDSMAGASIN 2022

STYR PÅ
AFFALDET?

SÅDAN FÅR DU PLADS TIL
SORTERINGEN

Bæredygtighed er sagen

De bæredygtige tiltag blomstrer i kommunen.
Kom med på legeplads, i genbrugsbutik og på
Besøg på en gammel minkfarm.

Brian og
Asser:

**HURRA FOR DEN
MANGFOLDIGE
NATUR!**

RANDERS

Ved hver artikel kan du se, hvilket verdensmål den handler om.

Bæredygtighed STÅR HØJT PÅ DAGSORDENEN

Uanset hvor man kigger hen er der bæredygtige tiltag, mindre plastik i emballagen eller nye CO₂-besparelser i produktionen. Det er der flere gode grunde til. Vi begynder at se eksempler på, hvad klimaforandringerne betyder for vores liv og hverdag. Vi oplever, hvordan der hvert år er færre insekter på forruden efter en køretur i den lune sommeraften. Heldigvis tænder det bare op under virkelysten blandt borgere og erhverv i Randers Kommune. Der bliver tænkt i grønne forretningsmodeller, biodiversitet og verdensmål som aldrig før.

Vi har længe været helt i front, når det gælder affaldssortering og genanvendelse, men et bæredygtigt liv handler om meget mere end at skille sig fornuftigt af med sit affald. Derfor udvider vi perspektivet lidt i EXIT. Du finder stadig dine gode råd og informationer om dit affald. Derudover har vi samlet en masse andre spændende historier og inspiration, der tager dig med på en tur rundt i de bæredygtige hjørner af Randers Kommune.

Vi skal møde Brian og Asser, der hver dag arbejder for at udbrede kendskabet til den fantastiske natur, vi har lige uden for døren, og bæredygtighedspsykolog Simon Elsborg Nygaard har gode råd til, hvordan du både kan være glad og leve mere bæredygtigt. Jeg håber, du vil synes om vores nye format.

God fornøjelse.

SØREN DEGN-PEDERSEN, CHEF FOR STAB OG
BÆREDYGTIGHED, RANDERS KOMMUNE

27

MINI-TEMA:
Mit bæredygtige hjem.

24

SJOVT:
Bæredygtige tips til kloge børn.

08

BRIAN OG ASSER FRA REGNSKOVEN:

Biologi er bedre end magi.

12

GUIDE:
Sådan gør du din hverdag mere bæredygtig.

Indhold

ARTIKLER

- 04 Kort & Godt.
- Bæredygtighed**
- 06 Simon Elsborg Nygaard: Lev et bæredygtigt liv som gør dig glad.
- 14 Tag med på genbrugsshoppping.
- 16 Besøg Danmarks første legeplads af hospitalsplast.
- 18 Genanvendt plast hitter i Randers.
- 19 Randers FC: Ikke kun græsset skal være grønt.
- 20 Gå på opdagelse i vilde Randers.
- 22 Bæredygtige tyngdebamser giver ro til børn og voksne.
- 32 Sådan får du plads til sorteringen.
- 36 Mytedræber: Se hvor dit affald ender.
- 38 Farligt affald findes overalt i din hverdag.

**SUR,
SUR, SUR,
LILLE BI
OMKRING**

FAKTA OG REGLER

- 34 **STORSKRALD**
Få overblik over din ordning.
- 39 **ADGANGSFORHOLD**
Hjælp din skraldemand.
- 40 **PRISER**
Beholdere og gebyrer.
- 42 **VEJREGISTER**
Afhentning af storskrald.
- 43 **HELLIGDAGE**
Tømninger på helligdage.
- 44 **ADRESSER OG ÅBNINGSTIDER**
Se, hvor vi bor og hvornår du kan komme på besøg.
- 45 **SÅDAN SORTERER DU NEMT**
Klip siden ud og hæng den op.

Kolofon

Exit – affaldsmagasinet 2022 udgives af Randers Kommune og omdeles til alle husstande i Randers Kommune, som ikke siger "nej tak til reklamer og gratis aviser."

Redaktør

Ida Marie Winge, OTW A/S

Redaktion

Klaus Kohberg, Lone Topping, Cecillie Sørine Lund Nikolajsen, Karen Anny Balling Radmer og Martine Fibiger Jensen fra Randers Kommune

Design

Rikke Thorsen, OTW A/S

Fotos

Hans Peder Sølvbjerg og Panthermedia

Oplag

44.500

kort & godt

Ved du, hvordan

du får bedre plads til at sortere i dit hjem? Find ud af det på side 32.

6,7%

Så meget mere har I sorteret i spanden til madaffald og dermed til biogasproduktion i 2021.

**Har du hørt, at...
Affald til forbrænding
er faldet med 10 procent
– det er godt for både
miljø og økonomi.**

Nu hedder det 'Rest efter sortering'

Vi har ændret navnet på 'Småt brændbart' til 'Rest efter sortering', når du kommer på genbrugspladsen. Det har vi gjort, fordi alt jo sådan set kan brænde - også ting der kan genbruges og genanvendes. Det nye navn understreger, at der skal sorteres inden, man smider i containeren.

Møbelcirklen

I kampen for bæredygtighed og mindre ressourcspild har Randers Kommune nu fået nye muligheder, når den står på udskiftning af møbler og inventar på kommunens arbejdspladser. På møbelcirklen.dk kan kommunens afdelinger "shoppe" genbrugsmøbler, som er blevet til overs i andre afdelinger og institutioner. Møbelcirklen er den første af sin slags i Danmark, og udover at det gavner klima og økonomi, kan det også kobles sammen med at skabe jobåbninger for mennesker på kanten af arbejdsmarkedet.

Over 23.000 downloads af app'en Affald Randers

Og det kan vi godt forstå, for den kan rigtig meget. Du kan se, hvornår vi tømmer hjemme hos dig. Du kan se, hvor du finder nærmeste genbrugsplads, og hvornår den har åbent. Du finder også en sorteringsguide, så du kan tjekke, hvordan affaldet skal sorteres. Det og meget mere. Den er gratis, og du finder den i AppStore og Google Play.

Det er da for lækkert!

Ska' vi ud og gå en tur?

Randers Kommunes naturkort med vandreture er blevet vildt populære under Corona. Naturkortet har hver uge ca. 10.000 besøgende, som finder inspiration til en tur ud i naturen. Har du ikke allerede været der, kan du klikke ind på kortet på www.randers.dk/naturkort og vælge mellem mere end 100 gå- og cykelture og få overblik over naturområder, fiskesteder, shelters og meget andet. God fornøjelse!

TA' PÅ SAFARI I DIT HOOD!

Farvel til klamme cigaretskod - Randers er testkommune

En rapport fra organisationen Hold Danmark Ren viser, at cigaretskod på gader og stræder er det største affaldsproblem i Danmark. Det er også tilfældet i Randers Kommune. Derfor blev Randers Kommune i 2021 testkommune for en række undersøgelser og forsøg, der skal afdække og forsøge at løse problemet med cigaretskod i det offentlige rum.

VIDSTE DU I ØVRIGT,
at cigaretskod er lavet af plastik og tager mindst 5 år om at blive nedbrudt i naturen?

Giv dit forbrug et serviceeftersyn

Hvis vi skal give verden pænt videre til de næste generationer, kræver det, at vi ændrer vores forbrug. Men kan vi gøre det uden, at det går ud over vores livskvalitet? Vi har spurgt bæredygtighedspsykolog Simon Elsborg Nygaard.

“

Danmark forbruger omkring fire gange så mange ressourcer, som vi har til rådighed.

SIMON ELSBORG NYGAARD

VERDENSMÅL 12.5
Affaldsgenerering skal væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.

En flyvetur til en europæisk storby, en ny lækker trøje eller en stor bøf. I Danmark bruger vi flere ressourcer, end vi har, og selvom vores forbrug er forskelligt, er der for de fleste god fornuft i at ændre sine vaner, mener Simon Elsborg Nygaard, der forsker i bæredygtig livsstil og trivsel.

"Danmark forbruger omkring fire gange så mange ressourcer, som vi har til rådighed, hvis alle på jorden skulle leve ligesom en gennemsnitsdansker. På sigt kan det ikke hænge sammen."

Begynd med dit dumme forbrug

En ændring af vores forbrug behøver dog ikke betyde, at vi skal spænde bæltet så stramt, at vi ikke kan trække vejret. Trivsel og bæredygtighed kan godt gå hånd i hånd. Det kræver dog, at man gerne vil leve bæredygtigt, og at man giver sit forbrug et grundigt servicetjek.

"Mange har et stort ressourcetungt forbrug af dårlig vane, og et godt sted at starte er at fjerne det, som ikke giver os livskvalitet. Hvis man sætter sig ned med en blok papir og spørger sig selv: 'Hvad er det dumme forbrug, jeg har?', vil jeg vove at påstå, at alle kan finde noget, der ikke går ud over deres livskvalitet."

Han peger på, at 'et dumt forbrug' kan handle om, at fjernsynet står på standby og sluger energi, når vi ikke bruger det. Eller at bilen altid er førstevalget – også til de korte ture.

"Ofte vil en gennemgang af ens forbrug også betyde, at man kan spare tid og penge."

Gør det, som gør dig glad

En anden pointe er, at det som giver os livsglæde, ikke nødvendigvis kræver et ressourcetungt forbrug. Vores trivsel hænger nemlig tæt sammen med kvaliteter som samhørighed, frihed og at man føler sig dygtig til noget.

"Måske er det i virkeligheden ikke den store bøf til middagen, som gør os glade, men den hyggelige stund med familien?"

Når man skal forbruge færre ressourcer, vil der dog være noget, man skal gøre mindre af. Som Simon Elsborg Nygaard formulerer det 'er nogle kilometer i bil lettere at skære væk end andre'.

"Det gode er, at man i stedet kan gøre mere af noget andet. F.eks. bade i havet, dyrke sport eller hænge ud med vennerne – det er ting, som for mange vil give meget glæde, men som har et lavt ressourceaftryk." ■

3 RÅD TIL DET GODE BÆREDYGTIGE LIV

1

Tag snakken med familien eller din sambo over aftensmaden: 'Er der noget, vi kan undvære uden, det går ud over vores livskvalitet?'

2

Fokuser på det, du vil gøre mere af. Hvad gør dig glad, som ikke er ressourcetungt?

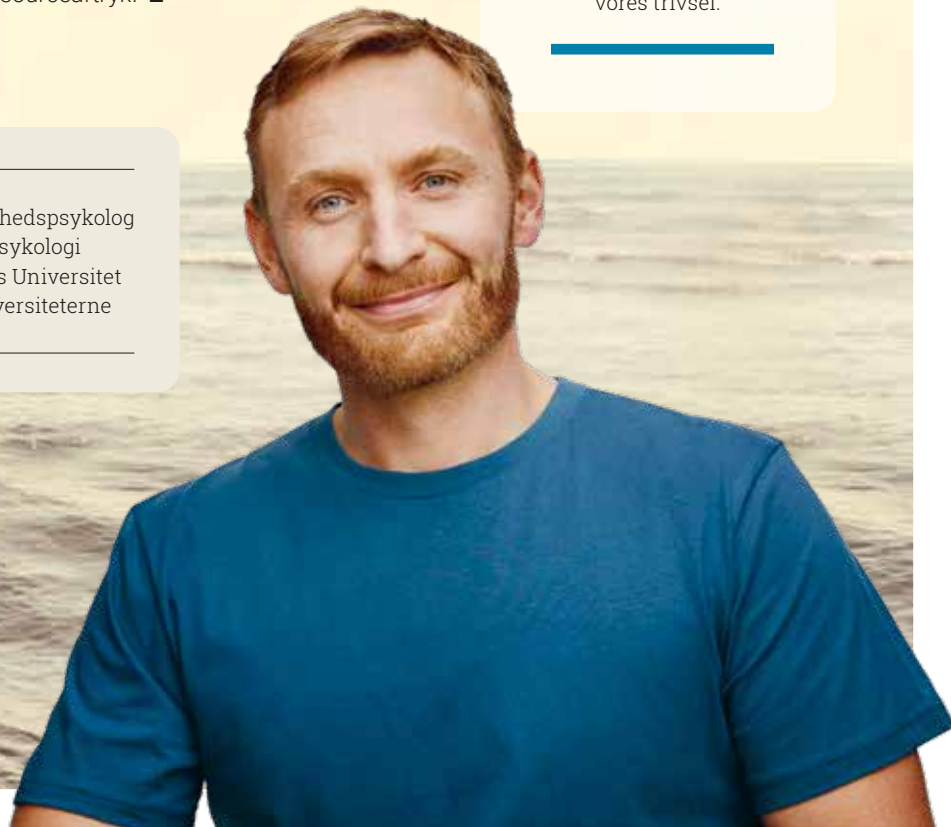
3

Meld dig ind i en forening eller organisation, som gør et meningsfuldt stykke arbejde. At være en del af et fællesskab og føle, man gør en forskel, er vigtigt for vores trivsel.

OM

SIMON ELSBORG NYGAARD

- Selvstændig bæredygtighedspsykolog
- Ph.d. i bæredygtighedspsykologi
- Ekstern lektor på Aarhus Universitet
- Underviser på Folkeuniversiteterne

Biologi er bedre end magi

Verden er mere fantastisk, hvis vi har en mangfoldig natur, mener Brian Rasmussen og Asser Øllgaard. Det gælder både for de tropiske arter, som de viser frem i Randers Regnskov, og den fascinerende lokale natur omkring Randers, hvor der lever isfugle, snoge og oddere.

En flagermus sender lydbølger afsted, som bliver kastet tilbage. En hval bolttrer sig i et blåt hav. En far handler ind til aftensmad og gylper maden op i sin søns mund. Det sidste lyder måske lidt mærkeligt, men alle tre er eksempler på de tusindvis af tegninger, som udstillingschef Brian Rasmussen og biolog Asser Øllgaard fra Randers Regnskov modtog, da de livesendte biologiundervisning under coronanedlukningen. Og for en god ordens skyld skal det siges, at tegningen med faren udsprang af en fortælling om, at pingviner gylper fisk op til deres unger.

"Da flest så med, fik vi omkring 700-1000 tegninger om dagen fra børn og unge. Det rørte mig virkelig – for det var så tydeligt, at de forstod, hvad vi talte om," siger Asser og fortsætter:

"På en af tegningerne var der en, som skrev: 'Biologi er bedre end magi', og det er endt med at blive et slags slogan for os. For det er en ret fantastisk verden, vi lever i. Prøv f.eks. at overveje, hvor vildt det er, at lyspartikler rejser millioner af kilometer gennem universet, og så har vi nogle dimser i hovedet, der tolker dem, og pludselig kan jeg se min kaffekop på bordet. Livet behøver ikke et lag af Disney for at være fascinerende".

Ligegyldige biller og fodbold

For makkerparret fra Regnskoven er biodiversitet en hjertesag.

"Vi vil så gerne vise andre, hvad naturen kan, for det man elsker, vil man gerne passe på. Den var her da vi kom, og den skal også være her den dag, vi ikke er her mere," siger Brian.

Asser er enig og peger på, at udover at naturen kan give os fantastisk meget, er biologisk mangfoldighed også vigtig i sig selv.

"Man snakker f.eks. om, at regnskoven er klodens medicinskab – og det er også rigtigt, at nogle arter er vigtige for andre arter. Men hvad så med dem, der ikke umiddelbart har noget at tilbyde?"

"Hvis vi udrydder en bille, som de fleste måske er ligeglade med, så sætter vi også et endegyldigt punktum for en udviklingshistorie, der er millioner af år gammel. Det er da trist. Jeg plejer at sammenligne biodiversitet med kunst og fodbold. Det er måske ikke vigtigt basalt set, men det er dejligt," siger han og fortsætter:

"Jeg tror, det er sundt for os mennesker at møde noget, som ikke bare er os. Tag ikke fejl. Jeg er vild med mennesker, og jeg elsker arkitektur og musik. Men det er alt sammen vores eget virke.

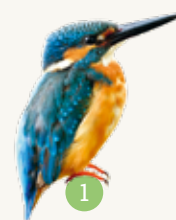

VERDENSMÅL 15
Tab af biodiversitet
skal bekæmpes.

Brian og Asser blev kendte ansigter i det brede Danmark, da de gik viralt under coronanedlukningen i 2020. Biologerne ved ikke præcist, hvor mange der fulgte med hjemme fra stuerne, men et godt slag på tasken er, at der i hvert fald var 54.000.

3 VILDE DYR I RANDERS

1

Isfugl

2

Snog

3

Odder

"Vi skal eksponeres for den biologiske mangfoldighed. I hvert fald hvis det står til Brian og Asser."

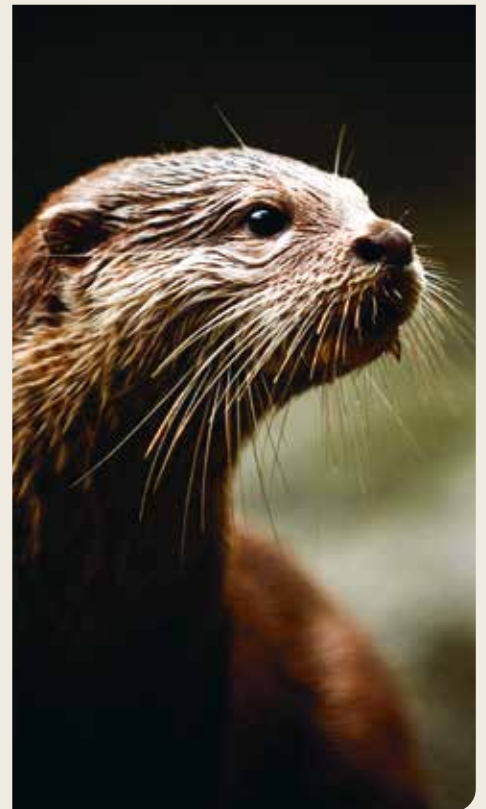
FOTO: RANDERS REGNSKOV

Tip!
Brug sanserne
Markfirben giver lyd fra sig, når de pusler i bladene, og mange fugle hører man tit før, man ser dem. Drop musikken når du løber eller går en tur. Vær til stede og lyt til lydene omkring dig.

Naturen omkring Randers giver mange fotomuligheder.

'Biologi er bedre end magi' er blevet et motto for makkerparret i Regnskoven.

Der er noget smukt og stærkt i at blive eksponeret for den biologiske mangfoldighed. Samtidig er vi selv en del af naturen og noget af det, naturen også kan, er at minde os om, at vi også er en slags dyr, en biologisk organisme."

Floddelta-stemning i Randers

Det er dog ikke kun i regnskoven, at biodiversiteten kan noget særligt – også de hjemlige himmelstrøg omkring Randers har meget at byde på, mener makkerparret.

"Normalt forbinder man vild natur med noget, der er langt væk, men det er da fascinerende, at vi har en stor flod, der løber lige igennem byen, og at der

---

På opdagelse i Randers: BRIAN ANBEFALER 5 'VILDE' STEDER

1

Pramdragerstien og Gudenåen

Ruten langs Gudenåen er et smukt sted til en gå- eller løbetur, og området har et rigt fugleliv med mange vadefugle. Hvis du tager en sejltur på selve Gudenåen, skal du ikke langt ind mellem sivene, før du føler dig hensat til en regnskovsflod i Sydamerika.

2

Torup Dal

Naturområdet ligger næsten midt i Randers, og her finder man fine vandrestier og små søer med lappedykkere og andet dyreliv.

3

Naturnationalpark Fussingø

Det store område omkring den nye naturnationalpark har både skov, sø og enge – og så er der gode vandre- og cykelstier.

4

Parkerne

Hvis man har mindre børn, er byens parker et hit. I Doktorparken er der f.eks. ænder og en lille sø, hvor man nemt kan bruge et par timer.

5

'Tidsrejsen'

– et besøg i fortidens Randers

I Randers Regnskovs udstilling 'Tidsrejsen' kan du opleve, hvordan landskab og dyreliv har formet sig gennem tiden. Mød f.eks. jærv som levede i Danmark under istiden. Bagefter kan du tage ud til 'interessepunkter' og finde spor fra fortiden i landskabet omkring Randers.

---

få hundrede meter fra midtbyen findes isfugle, snoge og et stort rovdyr som odderen. For mig er der nogle steder ved Gudenåen, som minder mig om noget, jeg har besøgt i Sydamerika. Der er en utrolig floddelta-stemning, hvor man får følelsen af at være midt i noget

vildt og uregerligt," siger Asser og Brian supplerer:

"En af de mest fantastiske oplevelser, jeg har haft, var en dag, da jeg var ude at løbe. Pludselig springer en odder ud på stien, og vi løber sammen i 50 meter, hvorefter den hopper i vandet igen." ■

BÆREDYGTIGHED

En mere bæredygtig verden kommer ikke af sig selv. Heldigvis er der en masse ting, du kan skrue på i din hverdag. Et stort plus er, at det der er godt for klimaet ofte også er godt for din pengepung.

7

TIPS

TIL AT GØRE
DIN HVERDAG
MERE BÆRE-
DYGTIG

1

FÅ STYR PÅ DINE MADRESTER

Hver måned smider vi danskere flere tusinde tons mad ud, som kunne være spist. Et skridt mod at mindske madspild er, at du bliver bedre til at bruge dine rester. Ryd f.eks. ud i oste- og grøntsagsresterne ved at lave en lækker omelet eller frys dine krydderurter ned, inden de bliver kedelige.

2

STØV DIN CYKEL AF

... og drop bilen. Indrømmet: At cykle til alting er ikke en løsning, som kan fungere for alle. Det handler om, hvor du bor, og hvordan dit liv er skruet sammen. Men udover at pedalfart er bedre for miljøet, giver det også bedre kondition og mere luft i budgettet. Og jep, det er hele tre ting på én gang. Hvis du kun har brug for bil en sjælden gang imellem, kan du overveje at benytte en delebils-tjeneste som Tadaa. Her betaler du kun for, hvor lang tid du benytter bilen.

3

GAMMELT, GODT OG GRATIS

Det er ikke nogen nyhed, men den gamle, glørværdige institution biblioteket er et fantastisk bæredygtigt tiltag. Her kan du helt gratis (hvis du da ellers husker at aflevere til tiden) blive klogere på alverdens emner. Du kan endda blive klogere på, hvordan du lever mere bæredygtigt ...

6

VAND FRA HANEN ER GODT FOR GANEN

Vandhanen er fyldt med dejligt rent postevand. Så i stedet for at stille tørsten med vand eller sodavand fra engangs-plastikflasker, bør du måske købe en drikkedunk, som du kan fylde igen og igen.

5

SPIS DINE GRØNTSAGER IGEN OG IGEN OG ...

Hvorfor smide kartofler og forårsløg ud, når du kan lade dem spire på ny? Mange grøntsagers levetid kan forlænges, hvis du gendyrker dem. Tag f.eks. den nederste del af forårsløget, altså den med de små hvide rødder, placer den i en urtepotte og dæk til med jord. Kort tid efter spirer et nyt forårsløg frem.

4

GÅ SHOP-AMOK TIL EN BYTTEFEST

Er dit skab fyldt med tøj, du aldrig bruger, men ikke nænner at smide ud? Måske fordi du har taget på, eller fordi farven alligevel ikke var dig? Så hold en byttefest for venner og bekendte, hvor I medbringer det tøj, som samler støv i klædeskabet. Læg tøj i en stor bunke og 'shop' løs. Dit fejkøb er måske din vens nye favorit. Tøjet som er til overs, tager I med til en tøjcontainer.

7

GRØNNE VASKETIPS - GODT FOR MILJØET OG FOR DIG

Du kan hjælpe miljøet ved at give tørretumbleren et frikvarter. Lufttørring går hurtigere med en ventilator, og den bruger mindre strøm end tørretumbleren. Du kan med fordel bruge hvid eddike i skyllevandet – det klarer farverne og fjerner alle sæberester. Og så undgår du unødvendig kemi i form af dyre skyllemidler fyldt med parfume. Det samme gælder, når du vælger vaskepulver – her kan du kigge efter allergi- og svanemærkning. Og et lille bonustip: Hvis du vasker om natten, er strømmen billigere.

BÆREDYGTIGHED

DAGENS FUND!

Cecillie kan nøjes med at smide 15 kroner på disken for bogen Marco Effekten af Jussi Adler-Olsen.

Fra skrald til skat

Genbrug er det nye sort, og veninderne Cecillie, Christine og Emma er med på den grønne mode, hvor indkøbskurven fyldes med unikke, billige varer, som andre ikke længere har brug for.

Et mintgrønt bornholmerur rager op bag de brune, grå og hvide nuancer, der præger møbellandskabet i Blå Kors i Randers. Reolsystemer med klare glaslåger og tunge, mørke kommoder giver den store genbrugsbutik en let duft af træ.

Og på en onsdag eftermiddag tuller folk rundt og småsnakker blandt sektioner af bøger, der er placeret efter genre og tøj, sorteret efter type og farve.

21-årige Cecillie Sørine Lund Nikolajsen har dagens første fund hvilende over armen.

"Jeg så lige den her blazer. Den tror jeg kunne være meget god."

Ingen grund til at købe nyt

Sammen med veninderne Emma Thegen og Christine Marie Christensen har Cecillie ligesom mange andre unge

samlet op på en bæredygtig trend. De seneste par år er de begyndt at erstatte de jævnlige shoppeture til storcentrene med jagten på henlagte skatte i genbrugsbutikker.

"Der er ikke nogen grund til at købe noget nyt, som der bliver brugt en masse penge og ressourcer på at producere, hvis vi lige så godt kan finde det i en genbrug," siger Cecillie, som netop har fået blazeren godkendt af veninderne.

Det næste punkt på indkøbslisten er en krimibog – og allerhelst en af Jussi Adler-Olsen om Afdeling Q, for dem er Cecillie i gang med at læse.

Unikke fund

Men først skal tøjafdelingen inspiceres, og der går ikke længe før Emma står i prøverummet med en grå pullover, som en mand ikke har brug for længere. Ven-

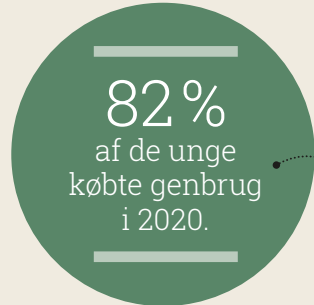
VERDENSMÅL 12.5

Affaldsgenerering skal væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.

FIND DIT GENBRUGSGULD I RANDERS

Få et overblik over byens mange genbrugsbutikker på www.randers.dk/borger/bolig/affald/randers-dit-genbrugsmekka/

For Emma, Cecillie og Christine handler genbrug ikke kun om at udvide klædeskabet. Når det skal trimmes, afleverer de deres gamle tøj, så andre kan få glæde af det.

inderne kan dog sagtens se potentialet.

"Den er fin kvalitet og 35 kroner er en god pris. Hvis man nu cropper den lidt," foreslår Emma og sætter kanten på den lidt for lange pullover i sin buksekant, så den afkortes. Den løsning er købt hos Cecillie og Christine.

Og med et kup som det, er det ikke mærkeligt, at de aflagte fund kan inkasere et par anerkendende nik blandt vennerne.

"Hvis man finder en bluse her, så er der kun den ene. I de almindelige butikker hænger der ti af den samme slags. Så der er større respekt, når ens ting er fundet i en genbrugsbutik."

Heldigvis er det ikke svært for de unge at finde noget brugbart, og dagens sidste punkt på indkøbslisten nås med den femte bog i rækken om afdelingen i Politigårdens kælder. ■

54%
mindre CO₂e er der
benyttet på at anlægge
legepladsen sammen-
lignet med en lege-
plads af ny plast.

DANMARKS FØRSTE LEGEPLADS AF

HOSPITALS- PLAST

Du tænker måske, 'hvad har brugte dunke fra sterilt vand og plastik-slanger fra bedøvelsesapparater med klatrevægge og gynger at gøre?'

"Hospitalerne skal ikke kun hjælpe de syge i dag, men har også et ansvar for de kommende generationer", fortæller projektleder Maria Gaden.

VERDENSMÅL 12.5
Affaldsgenerering skal væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.

75%
plastaffald fra hospitaler og 25 % ny plast er brugt til at støbe klatretårnet 'BLOXX'.

33 kg
plastaffald produceres der hver dag på operationsafdelingen i Randers. Operationsafdelingerne er de mest affaldstunge, men plastaffaldet går i stigende grad til genanvendelse.

... **E**n hel del faktisk. Affald fra hospitaler er nemlig blevet støbt om til en ny legeplads, som er opført ved Regionshospitalet i Randers. Og det er ikke kun godt for de børn og voksne som skal lege på den, men også for miljø og klima. Der er nemlig blevet udledt 54 procent mindre CO₂e på at anlægge legepladsen, end hvis den havde været af ny plast.

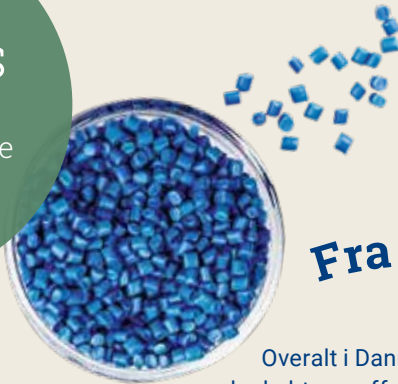
Legepladsen er den første legeplads i Danmark, hvor man benytter genanvendt hospitalsplast, og er blandt andet

blevet til ved, at medarbejderne på hospitalerne i Randers, Horsens og Aarhus de sidste to år flittigt har sorteret plast i hospitalernes affaldsrum.

"En enkelt legeplads redder selvfølgelig ikke verden. Men det har bekræftet os i, at vi kan indsamle plast på hospitalerne af så høj kvalitet, at det kan genanvendes til en legeplads, hvor der er skrappe krav miljø- og sikkerhedsmæssigt. Det betyder, at plastikken også kan bruges til mange andre slags materialer," fortæller Maria Gaden, der er

“
Randers
 I er fantastiske
 til at genanvende
 plastik

Fra skrald til skraldespand

▼
 faglig leder på Center for Bæredygtige Hospitaler og har været projektleder på legepladsen.

Aflagte sko og plast fra verdenshavene

Legepladsen, som har fået navnet ‘Den cirkulære legeplads’, er skabt ud fra principperne om cirkulær økonomi, hvor et materiale omdannes til noget nyt frem for at blive kasseret og brændt. Udover at legepladsen består af affaldsplast fra hospitalerne, indgår der plastaffald fra verdenshavene i klatretårne og legeredskaber. I stolperne er der genanvendt tekstil, og legepladsens underlag består delvist af materiale fra aflagte sko. Alle materialerne på legepladsen kan desuden genanvendes, når de engang skal skiftes ud.

Projektet har afsæt i FN’s 17 verdensmål og har både fokus på social og miljømæssig bæredygtighed.

“Legepladsen skal ses som et sted, hvor der er fokus på sundhed og trivsel for alle. Pladsen åbner sig op mod byen, er kørestolsvenlig og indbyder til fællesskab og bevægelse for alle aldersgrupper.”

Projektet er et partnerskab mellem legepladsproducenten KOMPAN, Region Midtjylland, Dansk Affaldsminimering, Randers Kommune og Compas. ■

Overalt i Danmark bliver der købt nye affaldsbeholdere i disse år. Der skal sorteres i 10 fraktioner, og det betyder, at der skal købes ekstra beholdere. I Randers kommer der også en ekstra beholder i 2024, og det særlige ved den er, at den skal laves af den plastik, du selv har sorteret og smidt til genanvendelse. Vi har stillet krav om, at minimum 40% af plastikken i de nye beholdere skal komme fra husholdningerne i Randers Kommune. Så fortsæt endelig med at sortere din plastikemballage – den kommer tilbage som en fin, ny affaldsbeholder.

WOW!
 Det er
 god stil

Dantoy laver nyt legetøj af nedslidte kælke og scootere

På genbrugspladsen i Randers står en palleramme, hvor borgere kan aflevere deres udtjente Dantoy. Legetøjsfabrikanten fra Hobro kommer og henter de fyldte pallerammer, og så ryger plastikken ellers med i nyt legetøj. Udover genbrugspladserne har en række institutioner i Randers Kommune også været med til at samle gamle scootere, knækkede skovle og flækkede spande.

Når Dantoy får deres egne produkter tilbage, ved de præcist, hvad der er i, og de kan derfor også garantere Svanemærket på det legetøj, de producerer af deres gamle plastik.

VERDENSMÅL 7.3
Forbedringen af
energieffektiviteten
globalt skal gå
dobbeltså hurtigt
inden 2030.

Ikke kun GRÆSSET SKAL VÆRE GRØNT

Når bolden ruller, stemningen er høj og der skal hentes 3 point, er CO₂ og ressourceforbruget ikke det første, man tænker på. Men bag tribunerne arbejder Randers FC på at gøre rammerne mere bæredygtige for de mange fans.

Administrerende direktør Henrik Jørgensen fortæller om Randers FC's planer og pligter. Hos klubben handler de grønne ambitioner nemlig om meget mere end græstæppet, og senest er lyset på stadion skiftet ud med LED-paneler, der bruger markant mindre energi til at lyse banen op. De gamle lamper er selvfølgelig ikke smidt ud, men hænger nu som loftslamper i de randrusianske hjem, efter de er shinet op, bygget om og solgt hos samarbejdspartneren WallPipe.

"Vi vil skabe bæredygtige fodboldoplevelser her på stadion. Jeg mener sådan set også, at vi har en pligt til det, med den rolle klubben har i byen. I første omgang kigger vi på vores eget område.

Ser man på fodboldkampene, så har vi hvert år rigtig mange gæster, der bl.a. bruger 150.000 plastikkrus. De skal selvfølgelig sorteres og genanvendes, som man sorterer sit affald alle andre steder i Randers."

Grønnere indkøb på stadion

På kontorerne med udsigt over stadion er der gang i et større analysearbejde, hvor det ikke kun er løbemønstre, men også indkøbsmønstre der bliver gransket.

"Hvad har vi købt de seneste tre år, og hvor kunne vi med fordel have valgt et grønnere alternativ?" spørger Henrik Jørgensen.

"Vi samarbejder med et firma, som er specialister på feltet og kan vise os,

hvor vi kan sætte ind. Samtidig får vi sat nogle ambitiøse mål, så vi får rykket på det og ændret vores indkøbsvaner."

Mindre madspild

Udover indkøb og affaldssortering står madspild højt på listen over indsatser, fodbolddirektøren drømmer om at gøre noget ved.

"Vi har selvfølgelig servering i forbindelse med fodboldkampe, men der er jo også vores kantine, hvor vi arbejder med at nedbringe madspildet. Det madaffald, som vi alligevel har, er vi ved at undersøge en lidt alternativ løsning på, nemlig en komposteringsmaskine."

Komposteringsmaskinen kan lave resterne fra kantine og stadionplatter til kompost på under 48 timer. Derefter er det ifølge Henrik Jørgensen lige til at bruge som gødning – måske endda på nogle af klubbens egne arealer.

Og selvom de bæredygtige tiltag måske ikke betyder så meget i klubbens målregnskab, er det sikre point i klimaregnskabet. ■

Skovfoged Ivan Guldager lader med vilje grene og stammer ligge i skovbunden - de skaber nemlig husly til skovens beboere.

"JA, VI RODER..."

"Men det er fordi, vi vil have mere biodiversitet." Nogenlunde sådan lyder forklaringen fra skovfoged Ivan Guldager, når borgere undrer sig over, hvorfor Randers Kommune ikke fjerner det træ, der ligger rundt omkring i skoven.

For det, der for os kan virke, som en glemte rest træ, er for nogle af skovens beboere det perfekte husly. Og i forbindelse med den jævnlige trimning af skoven er der nye boliger til skovens små beboere.

"Når vi laver udtynding i skoven, lader vi omtrent 10 procent ligge. Biodiversiteten er for eksempel ligeglad med, om en stamme er skæv. Så lader vi det være tilbage og sender de lige træer til savværket."

Og til de interesserede borgere kan skovfogeden sagtens foreslå et par måder at gøre 'rodet' til spændende mål for en familieudflugt.

"Du vil kunne se fuglereder, svampe og insekter, og man kan følge med i deres udvikling. Desuden 'roder' vi på forskellige måder, og så kan man prøve at regne ud, hvorfor vi har gjort, som vi har gjort. Det kan f.eks. være, at vi prøver at redde et spættehul i en høj træstamme."

VILDE RANDERS

Blomster og planter er begyndt at bryde reglerne og vokse mere vildt. Men hvor rod og uorden ofte ses som et minus, er insekterne glade for lovløsheden.

GIV ET TRÆ

Gør Randers grønnere og giv et træ til en, du holder af (og til Randers). Læs mere på www.randers.dk. Søg på 'Giv Randers et træ'.

VERDENSMÅL 15
Tab af biodiversitet
skal bekæmpes

SE MIT VILDE STED

Skal man frisure ukrudt og vilde blomster væk eller lade planterne boltre sig til gavn for insekterne? Det sidste har Thomas Sørensen og Finn Sommer Jensen valgt at gøre.

De vandt Randers Kommunes konkurrence om henholdsvis 'Den vildeste have' og 'Den vildeste altankasse'. Du kan se deres smukke blomsterflor her på siden. Måske skal din have eller altan være lidt vildere i år?

EN FLOD AF BLOMSTER OG BIER GENNEM BYEN

Når du til april går tur i byens parker, vil du kunne se nye blomster spire.

Blomsterne blev spredt med frøbomber sidste sommer, som en del af projektet Bi-Underværker, der skaber spisesteder for bier og andre pollenelskere.

"Projektet begyndte som en idé med at få bier ind på Underværkets tag og fylde udeområdet med et væld af krydderurter og spiselige planter. I dag bor cirka 40.000 bier på taget. Vores håb er, at vi kan være med til, at der i løbet af de næste par år vil sno sig et spor af biodiversitet gennem byen. En flod af blomster til gavn for bier og insekter i hele Randers", fortæller Annemarie Winther, leder af Underværket.

Projektet er et samarbejde mellem en række aktører, bl.a. GAIA Museum Outsider Art, hvor STU-elever har lavet frøbomberne. Randers City, Randers Kommune og Randers Naturcenter er også med på 'bi-holdet'.

"Jo flere vi er, jo vildere bliver det. Vores store ønske er, at der kommer endnu flere med i år, så vi kan få skabt nye grønne områder på tagene og i gårdene".

VIL DIN ARBEJDSPLADS
INDRETTE ET BI-SPISESTED?
SÅ KONTAKT UNDERVÆRKET.
DU KAN OGSÅ LÆSE MERE PÅ
FACEBOOKGRUPPEN
'BI-UNDERVÆRKER'.

**KORNBLOMST
FRA EN
FRØBOMBE!**

Tyngdebamser med et hjerte af socialt bæredygtigt guld

Carols' tyngdebamser giver ro til børn og voksne, som har svært ved at sove, har uro i kroppen eller døjer med angst – og så er de produceret af mennesker, der ligesom hendes egen søn, har noget ekstra at kæmpe med i livet.

Skal vi tage et lån i huset?" Carol Sannes kigger alvorligt på sin mand, og han nikker. Lånet bliver den økonomiske start på virksomheden FLOOFERS®. En virksomhed hvor social bæredygtighed er en hjertesag, og hvis historie er tæt knyttet sammen med Carols kamp for at give hendes søn en tryk opvækst.

Ligesom mange andre børn med ADHD havde Carols søn svært ved at finde ro, når mørket sænkede sig. Tankemylderet og uroen i kroppen var for stor. Noget af det som hjalp, var at sidde med et af familiens marsvin, men da marsvinene skulle tilbage i buret ved sengetid, fandt Carol på at give ham en ærtepose, som hun varmede op – og den hjalp sønnen til at falde i søvn.

"Søvn er så vigtigt, og bekymringen om hvorvidt min søn nu ville få en god nat fyldte meget. For hvis han ikke fik

sovet, så påvirkede det ham hele næste dag," fortæller Carol.

Bæredygtig produktion

I dag er Carols søn en ung mand, som har klaret sig godt og er i gang med at uddanne sig til elektriker. Men med virksomheden håber Carol at nå ud til andre, som har en svær periode i livet.

Inspireret af ærteposen og marsvinene har hun skabt en serie af bløde tyngdebamser, der kan give ro og tryk. Bamserne har en udtagelig pose af økologiske kirsebærsten, der kan veje op til 2,5 kg og som kan varmes i mikroovnen eller køles ned.

For Carol har det været vigtigt at finde de rigtige samarbejdspartnere til at producere tyngdebamserne, og i nonprofitvirksomheden Herbalind, så hun en god makker. Mindst 50 procent af virksomhedens ansatte er mennesker, som har et mindre handicap eller på anden vis er

ekstra udfordrede i livet. "De har et program, hvor de hjælper mennesker tilbage på arbejdsmarkedet, og det synes jeg er så vigtigt. Alle kan blive udsat for noget, som gør, at de på et tidspunkt mister fodfæstet."

Vil hjælpe andre

Planen er, at Carol snart skal have flere medarbejdere, hvilket hun fik mulighed for efter hun i 2021 vandt erhvervskonkurrencen Hestens Hule og fik en partner med ombord. Hestens hule er den randrusianske udgave af Løvens Hule fra TV. Den har fået sit navn efter skulpturen Den Jyske Hingst på Østervold.

"Jeg vil virkelig gerne have fleksjobbere, eller andre der har haft nogle udfordringer til at være en del af FLOOFERS®. Det betyder meget for mig at kunne gøre en forskel for folk – og så tror jeg også, at folk, der har prøvet lidt mere i livet, bedre kan forstå virksomheden." ■

Fyldet i bamserne er økologiske kirsebærsten som ligger i en udtagelig pose.

VERDENSMÅL 8.5
Anstændigt arbejde
for alle kvinder og
mænd, herunder
også unge og perso-
ner med handicap,
og med lige løn
for arbejde af
samme værdi.

Det er svært
ikke at få lyst til
at give de bløde
tyngdebamser
med navne som
Hunden Herbert
og Marsvinet et
kram. Og det er
også meningen.

Bæredygtighed er god logik

Psst...! Vi kan vist godt blive enige om, at børn har ret godt styr på det med at passe på jorden. Hvis du vil blive endnu klogere på natur, miljø og genbrug, har vi samlet et par sjove idéer, du kan kaste dig over. Dine forældre må også gerne være med.

DESIGN DIN EGEN

SKRALDEKANIN

Har du tænkt på, at skrald ikke bare er skrald? Skrald er fantastiske materialer, som man kan bygge nyt af. Hvad med en mælkekartonbil, hvor skruelågene er hjul? En familie af små kaniner skabt af toilet-ruller? Eller en kludedukke syet af aflagt tøj? Hvis du ikke selv leger så meget med legetøj, har du måske en søster eller fætter, som vil elske at få det skraldelegetøj, du har designet.

for børn

BLIV

GULERODSKRIGER

Grøntsager er både smukke, sunde og klimavenlige. Spørg dine forældre, om I skal holde en ugentlig kødfri dag, hvor du kan lave lækre grøntsagsretter. På den måde kan du også være med til at bestemme, hvilke grøntsager I skal spise – så det ikke altid ender med rosenkål (hvis du nu ikke lige er så vild med det). På nettet kan du finde gode tips til nemme grøntsagsretter. Spørg eventuelt dine forældre, om de vil hjælpe dig.

Man må godt lave noget sjovt ud af maden!

LOKKEMAD

DER KRIBLER

OG KRABLER

Skinrende billeskjalde og larver der møver sig fremad. Hvis du kigger efter, findes der et mylder af liv omkring os. Vil du vide mere om smådyrenes verden, kan du bygge en kartoffelfælde:

1

Tag en stor kartoffel, skær den over på midten og udhul den med en ske. Skær også en lille 'åben dør' i den ene side.

2

Luk fælden ved at vikle en snor rundt om kartofflen.

3

Placer fælden under en busk med 'døren' i højde med jordoverfladen.

4

Tjek fælden efter en nats tid for at se, hvem der er kommet på besøg – og husk at sætte 'fangerne' fri efter, I har hilst på hinanden.

BLIV SKRALDEMESTER

I AFFALDSBANKO

Gør det til en leg at fjerne affald fra naturen. Tag dine søskende eller et par venner med over i dit lokale grønne område og dyst mod hinanden i en omgang skraldebanko. Bankopladerne laver I selv. I kan dekorere dem med forskellige 'skraldeikoner', f.eks. papir, cigaretskodder og skruelåg fra plastikflasker. Hver gang I finder et stykke skrald, der passer med ikonet på ens bankoplade, streger I det ud. Den, der først har en fuld plade, har vundet.

GIV DIT GAMLE

LEGETØJ TIL

ET ANDET BARN

Hvis du ikke længere leger med dit dukkehus eller dine pokemon-kort, så giv det videre. Hvis du ikke lige kender et andet barn, som vil blive glad for dit aflagte legetøj, kan du aflevere det i genbrugsbutikken.

Boliger med omtanke for klima og miljø pibler frem i Randers. På de næste sider kan du læse mere om bæredygtigt byggeri, blive klogere på boligområdet GENbruget i Munkdrup og møde randrusianere, som har tænkt bæredygtighed ind i deres bolig og hverdag.

Mit bæredygtige hjem

Vores hjem er et af de steder, vi bruger mest tid: Det er her, vi laver mad, går i bad, og her vi skruer op for varmen, når vinterkulden river i kinderne. Samtidig er vores hjem et sted, hvor vi i høj grad kan påvirke vores forbrug og klimaaftryk. For alt hvad vi har i vores bolig koster CO₂ at producere – både puderne i sofaen og strømmen i stikkontakterne.

VERDENSMÅL 11
Giv alle mennesker adgang til en ordentlig bolig, og gør byer mindre forurenedede.

Tip!

Nyt hus? Byg det smart

Hvis du har planer om at bygge nyt, er det ikke ligegyldigt, om du vælger teglsten eller stålplader. På smartfrastart.dk kan du blive klogere på bæredygtigt byggeri. Med CO₂-beregneren kan du f.eks. se, hvordan dit CO₂-udslip ændrer sig alt efter, hvilke materialer du bruger.

Du kan også få gratis hjælp fra en rådgiver.

HVAD KAN DU GØRE I DIT HJEM?

1

Vælg materialer med lavt klimaaftryk og lang levetid. Gå efter materialer, som holder længere.

2

Genbrug og vedligehold mere. Reparer hvor det er muligt og husk at afleverer det, du udskifter til genbrug.

3

Udnyt pladsen i dit hus og have bedre. Det kræver ressourcer at bygge nyt, og et større hus bruger mere energi. Overvej om du i stedet for at bygge nyt kan udnytte din bolig bedre. Dyrk også gerne din have, så du f.eks. undgår æbler, der har været på en klimatumg rejse.

4

Brug mindre energi og vælg den rigtige energikilde. Vi skal væk fra fossile brændstoffer og over på vedvarende energi. Måske er det på tide, at du skrotter dit gamle oliefyur?

5

Find fælles løsninger. Det vi bruger sjældent, kan vi lige så godt dele med andre. Kunne det være en idé at dele boremaskinen eller plæneklipperen med naboen?

KILDE: VIDENCENTERET BOLIUS

Grønt inspirationsbyggeri

Bierne summer, og æblerne tager farve i løbet af sommeren. Alt sammen til glæde for beboerne, men også for fremtiden. GENbruget i Munkdrup er nemlig mere end et bæredygtigt byggeri. Naturen rundt om bygningerne byder på en levende gen-bank, hvor bl.a. humle og danske æblesorter lever videre og på den måde bevares.

Med de bæredygtige briller på, kan man også hente lidt inspiration, hvis man en dag selv vil bygge lidt mere bæredygtigt. Flere af facaderne er beklædt med naturskifer, der har et lavt CO₂-aftryk. Skiferen er nemlig bare flækkede klippestykker, som ikke kræver yderligere presning, brænding eller anden energikrævende behandling. Samtidig er der to etager i bygningerne. Der er ingen, der siger, at man skal bygge sig et højhus, men energien i et hus udnyttes langt bedre, hvis man har en ekstra etage.

Kig selv forbi Ingrid Marie Vej og bliv inspireret. Her kan du også se fælleshuset, der er formet som et DNA-molekyle – ja, det hedder jo GENbruget.

Minkens gamle ynglekasser er blevet til prægtige tomatbede i Sheida og Torbens drivhus.

Fra minkhus til drivhus

Torben og Sheida er ved at forvandle en gammel minkfarm til drivhuse, som alle kan leje sig ind i. Drømmen er et bæredygtigt 'helle', hvor man kan få jord under neglene, og hvor alt, der kan genanvendes, bliver genanvendt.

”Ja, og træet fra de gamle minkhuse vil være godt til brænde.” Nogenlunde sådan præsenterede ejendomsmægleren de røde minkhuse, da parret Torben Hansen og Sheida Nielsen for omkring to år siden var ude for at se på Trækronergården. Indtil da havde parret boet i Randers midtby, men det trak i dem at få mere plads til dem selv, deres to piger og de drømme, som de kunne mærke boblede. Og da den 4,5 hektar store minkfarm blev sat til salg, slog de til.

”Jeg kunne bare ikke forlige mig med tanken, om at minkhusene skulle rives ned. Det var træet alt for godt til,” siger Torben, der til daglig arbejder som osteopat og fysioterapeut i Movelife Danmark.

Da Sheida foreslog, at de skulle bygge dem om til drivhuse, var Torben derfor med på

idéen. Ynglekasserne blev til plantekasser, de gamle gyllerender blev til bede, og minkburene blev til planteborde.

”Det med at genanvende materialer går igen i det meste af det, vi gør. Som familie har vi egentlig altid tænkt over vores forbrug og genbrugt, hvor vi kunne. I byen slukkede vi lyset og handlede i genbrugsbutikken. Herude har vi fået mere plads til at folde tankerne om et mere bæredygtigt liv ud.”

Ingen kunstgødning

I dag hygger jungleagurker sig side om side med selleri og jordbærplanter i det drivhus, som de kalder for 'prototypen'.

I et andet, lidt større, drivhus er gårdens første lejer, gartneren Magnus Buch, rykket ind med sin virksomhed Klimaplanter.dk, som er en planteskole med fokus på bæredygtighed.

Der er højt til himmelen, og plads til at udfolde drømmene på den 4,5 hektar store minkfarm.

Ranke planter trives side om side i det lille paradis.

Tankegangen er bæredygtig, også hele vejen ned til planternes rødder.

Her dyrkes der klimatilpassede planter som f.eks. spisekastanje og ærtebuske uden spagnum og kunstgødning.

"Torben og Sheida går ligesom jeg op i grøn omstilling, og så har vi god kemi," fortæller Magnus.

Et bæredygtigt fristed

Planen er, at resten af minkhusene skal omdannes til drivhuse i takt med, at der kommer lejere, som er interesserede i at få jord under neglene.

"Drømmen er, at det skal være et fristed, hvor folk, der måske ikke selv har plads til at dyrke grøntsager, og som har lyst til at komme ud under åben himmel, kan tage hen. Uanset om de er kontanthjælpsmodtagere eller direktører. På sigt vil vi også gerne give plads til nogle, som har svært ved at være på arbejdsmarkedet på fuld kraft, men som synes, det er fedt at være herude," siger Torben. ■

“

At genbruge materialer og tænke over sit forbrug giver bare god mening.

MAGNUS BUCH

For gartneren Magnus Buch, som lejer sig ind på Trækronergården, var det nemt at se potentialet i projektet.

I stedet for at kassere de gamle gyllerender, er de nu blevet til bede.

Familien shopper gerne genbrugs-møbler.

Søren og familien har skabt en bæredygtig hverdag, der er til at leve i

Genbrugsmøbler, bæredygtige byggeprojekter og en vaskemaskine, der kører om natten. For Søren og hans familie fra Langå spiller klima og miljø en vigtig rolle i de valg, de træffer i deres hjem.

1. Børnene skal være med

”Vi sørger for at snakke med vores børn om de valg, vi tager, men uden at trække det ned over hovedet på dem. Så får de mulighed for at vælge til, hvor de vil,” forklarer Søren, hvis børn dog holder af at gå på opdagelse i genbrugsbutikken og har værelser, hvor de færreste ting er købt fra nyt.

Så selvom om Søren og Anna endnu ikke har oplevet den store modstand fra børnene, har de gjort sig tanker om, hvordan det skal håndteres:

”Vi kan ikke styre vores børn for evigt, men vi kan prøve at give dem nogle vaner med i livet.”

At skabe et bæredygtigt hjem kan virke som et uoverskueligt projekt. For betyder det, at vi skal bygge vores egne vindmøller og genbruge filtreret vand? For Søren Brøndum Christensen er det at skabe et bæredygtigt hjem både overskueligt og sjovt. Hans erfaringer kan opsummeres til tre simple råd. Kan du følge dem alle?

Søren og familien dyrker køkkenhaven med bæredygtighed for øje. Dvs. at de ikke bruger maskiner og ukrudtsmiddel, og at jord bliver hentet på genbrugspladsen frem for at købe spagnum i pose.

2. Hav dig selv med

”For mig handler bæredygtighed om at gøre det, jeg allerede gør – bare med et grønnere fortegn,” opsummerer Søren, som sammen med sin familie tænker bæredygtighed ind i hverdagen.

For det er de daglige tiltag, som giver mening for Søren, kæresten Anna og deres to børn. Det vil sige et lavt forbrug, møbelshopping i genbrugen og en vaskemaskine, der kører om natten for at bruge grøn energi. Familien fra Langå spiser blandt andet plantebaseret mad, og i efterårsferien tager Søren sin gamle tømreruddannelse i brug, når han giver sig i kast med at bygge et legehus af trærester fra dengang han byggede et halvtag over haven.

Et projekt, som børnene allerede har kastet sig over med design-idéer og planer om at være byggeassistenter.

”Hvis du kaster dig over noget, som du naturligt går op i, bliver det sjovere at gøre bæredygtigt, og så får det lidt ekstra værdi.”

3. Bæredygtighed er ikke perfektion

”Det handler om at gøre det, man kan med de muligheder, man har. Vi måtte f.eks. erkende, at den bedste løsning for os, var at købe vinduer, som godt nok indeholder aluminium, men til gengæld var til at betale og holder længere,” siger Søren, som på den måde har sikret, at han ikke kommer til at bruge ressourcer på nye vinduer i de næste mange år.

For ham har det været vigtigt at acceptere, at det næppe er muligt at omstille sig til 100 procent bæredygtighed. Men det betyder ikke, at man helt skal lade være.

”Det er ligesom en slankekur. Hvis man går for radikalt ind i det, kan det være svært at ændre vaner. Men med overskuelige tiltag, bliver det til sidst en naturlig del af hverdagen.”

Læs mere

om bæredygtig bolig og hverdag på randers.dk. Søg på 'borgere i klimaliga'.

Klar på affaldssortering? Sådan får du mere plads i køkkenet

I Randers Kommune skal vi indsamle 10 forskellige typer affald. Og selvom de ikke alle skal i hver deres spand, skal du nok til at tænke over, hvordan du kan gøre affaldssortering til en del af dit køkken – og ikke bare noget der står i hjørnet og ser grimt ud.

Mitten har givet sit køkkenskab en makeover, så det nu er en sorterings-skuffe med plads til affald.

Madaffald i den ene spand, restaffald i den anden spand... men hov, nu er pladsen i køkkenskabet brugt op. Så hvor skal plast, metal og alle de andre affaldstyper være?

Det kan være lidt af en udfordring at få plads til sorteringen derhjemme. Især hvis dit køkken ikke er det største i verden, og du gerne vil have, at det ser pænt ud.

En af dem, som har fundet en god måde at få plads til sorteringen, er Mitten Ferrar. Hun er tidligere selvstændig indretnings-

VERDENSMÅL 12.5
Affaldsgenerering skal væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.

5

TIPS

**GØR DIT LILLE
KØKKEN TIL ET
SORTERINGS-
MEKKA**

1

One size doesn't fit all

Tænk over hvad der passer til dit køkken og dine vaner. For nogle er det smart med en sorteringskuffe under vasken. Andre har ikke plads, da et afløb fylder for meget og må derfor finde på andre gode løsninger.

2

Tænk sortering ind i møblerne

Sortering og siddepladser kan f.eks. slås sammen ved at have en slagbænk med plads til pap og flasker. Det kan også være, at der er plads til kasser under en bænk i entréen?

3

Din dør er din ven

Har du tænkt over, at din dør er en flade, der sjældent bliver brugt? Udnyt pladsen ved at hænge dine poser til sortering på den. Du kan også sætte knager til sorteringsposer på indersiden af et højt skab.

4

Gør det nemt for dig selv

Overvej hvilken slags affald, du oftest skal af med. Sørg f.eks. for at spandene med emballage- og madaffald er lette at komme til, da det er dem, du bruger ved madlavning. Andre typer affald kan placeres længere væk.

5

Drop rengøringsmidlerne

Mange har opvaskesæbe og universalrengøring under køkkenvasken. Overvej om det kan stå et smartere sted, så dit køkkenskab kan få det sorte bælte i sortering.

Mittens skuffe-indretning er et studie i kreative sorteringsløsninger. Under den grønne spand opbevarer hun grydesvampe, opvaskerbørster og flaskerensere.

designer og arbejder som daglig leder i det socialøkonomiske genbrugsvarerhus FINDERIET i Randers.

Fra skab til skuffe

Mittens fokus inden for indretning er at "se muligheden i det, der er der i forvejen" og genbruge gamle ting for at skabe nye looks. For hende har løsningen været at bygge sit køkkenskab om til en sorteringskuffe.

"Skuffer er mere praktiske end låger, når du vil udnytte pladsen under vasken. For så kan du let nå det, der står bagerst," fortæller hun.

Hvis du har mod på at kaste dig ud i dit eget gør-det-selv-projekt, kan du finde Mittens guide 'Fra skab til skuffe' på randers.dk. Søg på 'Inspiration til sortering i køkkenet og affaldsskjul'. Her kan du også blive inspireret til andre måder at få plads til sorteringen og tjekke forhandlere, som tilbyder forskellige løsninger. ■

Vi tager STOR-skraldet

11
gange
ÅRLIGT

Du kan nemt komme af med dit storskrald. Du skal bare bestille afhentning i app'en AffaldRanders eller på www.affald.randers.dk/storskrald. På side 42 kan du læse mere om, hvordan du nemmest får bestilt afhentning af storskrald.

Husk at bestille

Vi kan hente dit storskrald 11 gange om året. Uanset om du bor i hus eller lejlighed. Vær opmærksom på, at vi kun henter dit storskrald, hvis du har bestilt afhentning senest to hverdage før.

Få en sms eller en mail

Seks dage inden vi har mulighed for at hente dit storskrald, kan du få en sms eller en e-mail, der minder dig om, at det er tid til at bestille afhentning.

Hvordan:

Tilmeld dig beskedservice i app'en AffaldRanders eller i 'Mit Affald' på www.affald.randers.dk/storskrald

Kør selv året rundt

Hvis du ikke vil vente på, at vi kan hente dit storskrald, er du altid velkommen til selv at aflevere det på en af kommunens fire genbrugspladser.

Sådan: Se åbningstiderne i app'en AffaldRanders eller på bagsiden af dette magasin.

Sortér og pak

Vi har opdelt storskraldet i seks grupper: hårde hvidevarer, pap, jern & metal, elektronik, tekstiler samt øvrigt indbo. Storskraldet skal sorteres og stilles frem i grupperne vist på modsatte side. Små ting, der hører til i samme gruppe, skal samles i en klar affaldssæk. Genstande skal så vidt mulig skilles ad, og helst veje under 20 kg.

Sådan: Den dag, vi kommer, skal storskraldet stå klar ude ved fortovet/nærmeste offentlige vej senest kl. 07.00. Du må tidligst stille det ud aftenen før.

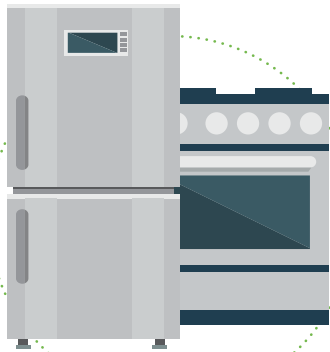
HUSK!

Vi tager også blød plast samt mad- og drikkekartoner i en klar sæk med os som storskrald.

Tjek hvor affaldet skal hen, inden du stiller til storskrald på www.affald.randers.dk/sorteringsguide.

- ▶ Stil tingene ud senest kl. 7.00 på afhentningsdagen.
- ▶ Stil tingene ved den officielle indkørsel til din adresse.
- ▶ Stil tingene ud i indkørslen helt ude ved fortovet - spær ikke fortovet.

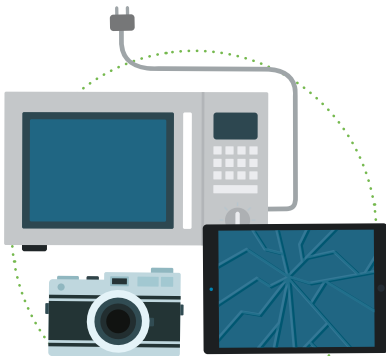
Hårde hvidevarer

Pap

Jern & metal

Elektronikaffald

Tekstiler

Øvrigt indbo

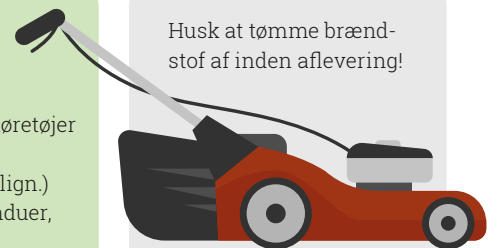
Følgende eksempler er ikke storskrald

Farligt affald
Markiser
Paller
Haveaffald
Klaver

Trykimprægneret træ
Trådhegn/havehegn
Restaffald
Gamle affaldsstativer
Mur- og nagelfast interiør

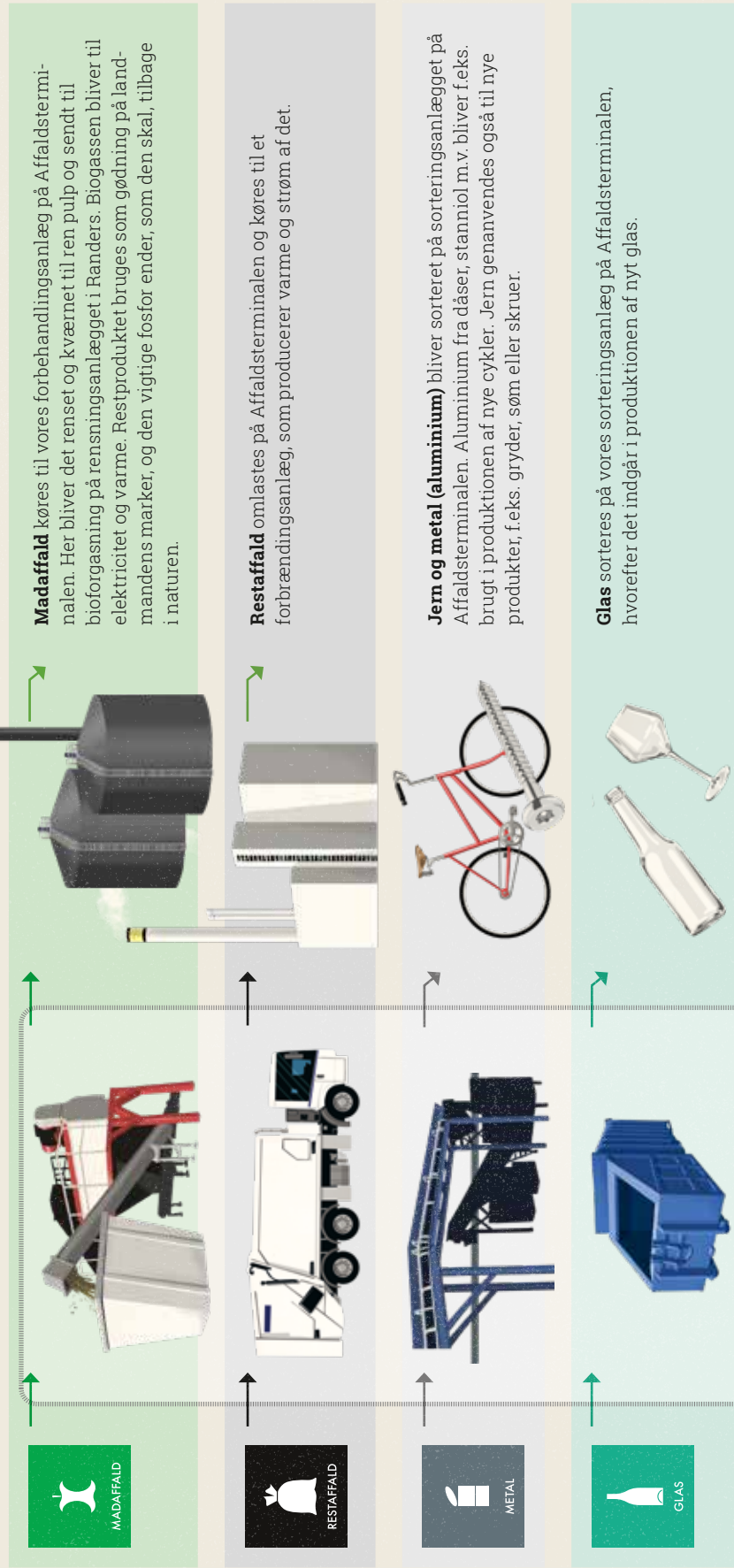
Dæk og andre dele fra biler/køretøjer
Parasolfodder af beton
Sanitet (toilet, håndvaske og lign.)
Byggeaffald (murbrokker, vinduer, døre og køkkenelementer)

Husk at tømme brændstof af inden aflevering!

Hvad gør vi egentlig med det affald, som vi henter hjemme hos dig?

Vi vil gerne have banket en pæl i myten om, at det du sorterer, blander vi bare sammen. Når du ved, hvad vi gør med affaldet, bliver det også nemmere at forstå, hvorfor det er så vigtigt at sortere. Vi indsamler ti slags affald ved din bopæl.

PLAST ER UNDEROPDELT I HÅRD OG BLØD PLAST

Den hårde plast håndteres på Affaldsterminalen i forskellige typer. Herefter sælges plasten videre og indgår i produktionen af nye plastprodukter - lige fra stolesæder til bamsefyld.

Den bløde plast kan du aflevere på genbrugspladsen, eller i en klar sæk, når du har bestilt afhentning af storskrald. På Affaldsterminalen presser vi folien sammen i store baller, som vi sælger til producenter, der kan lave ny plastfolie af det gamle.

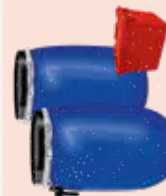
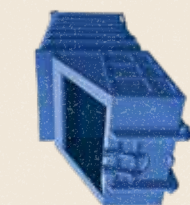
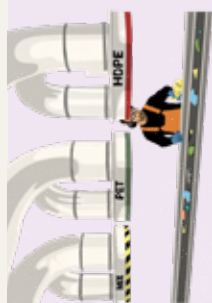
Mad- og drikkekartoner afleveres som storskrald i en klar sæk eller i den rette container på genbrugspladsen. Smutter de i beholderen til metal, glas og hård plast, sorteres de fra til genanvendelse på Affaldsterminalen. Pt. sendes mad- og drikkekartoner til udlandet, hvor kartonen kan genanvendes. Der arbejdes på højtryk på en løsning her i Randers, som også kan genanvende plasten og metallet fra kartonerne.

Papir og karton som din gamle cornflakes-pakke og ugeavisen sælger vi videre til genanvendelse. Herefter bliver det gamle papir lavet til nyt papir eller æggebakker.

Pap kan du aflevere på genbrugspladsen, eller når du har bestilt afhentning af storskrald. På Affaldsterminalen afsættes papret til genanvendelse og bliver bl.a. til nye papkasser.

Tekstiler kan du aflevere på genbrugspladsen eller i en klar sæk, når du har bestilt afhentning af storskrald. Tekstilerne grovsorteres i Danmark, og de bedste sælges i genbrugsbutikker. Resten sender vi p.t. til Holland, hvor det bliver finsorteret i forskellige typer som polyester, bomuld osv. De finsorterede tekstiler bliver sendt til genanvendelsesfabrikker i hele verden. Her bliver det f.eks. brugt til nyt tøj.

Farligt affald og småt elektronik som dine aflagte batterier og mobiltelefonen skal afleveres på genbrugspladsen eller via den røde miljøkasse. Når vi har modtaget affaldet, sendes det til forskellige aftagere, der sørger for at mest muligt genanvendes. F.eks. kan ædelmetal fra gamle mobilere ende i nye mobilere eller computere.

FARLIGT AFFALD – DET FINDER DU OVERALT I DIN HVERDAG

Det er vigtigt, at du kommer af med dit farlige affald og elektronik på den rigtige måde. Det kan nemlig få store miljømæssige konsekvenser, hvis du bortskaffer selv den mindste mængde forkert.

▷ BADEPÆRESEt, BLOJNER, AF FARLIGT AFFALD OG SMÅT ELEKTRONIK: MEDION, TRIMMERE, LÆBESTIFT, TRIMMOTTER, HÅRBUK, BARBERMASKINE, NAGELAK, SPORTSOK, PARFUMEFLASKE, DEOSPRAY, E-TANDBØRST, FONTOBØRST, BLUETOOTH-HØRTÆLER...

Lige fra vi står op om morgenen er vores hverdag fyldt med farligt affald og småt elektronik: Deosprayen, den elektriske tandbørste... ja, selv sparepæren eller LED-pæren på badeværelset er farligt affald.

For enfamiliehuse bliver det obligatorisk at få den røde miljøkasse, hvor du nemt kan indsamle dit farlige affald og småt elektronik. Når kassen er fuld, stiller du den på din affaldsbeholder til skraldemanden.

Du kan også bruge den som transportkasse til genbrugspladsen. Hvis du ikke har en miljøkasse, kan du bestille en via app'en 'AffaldRanders', via randers.dk under selvbetjeningsløsningen 'Mit affald',

eller ved at sende en mail til affald@randers.dk. Hvis der sker ændringer i forhold til, hvordan jeres husstand afleverer farligt affald i dag, så får du besked senest i løbet af 2022.

GODE adgangsforhold

Ved stigninger større end 1:10 skal der anlægges trin til at gå på og dobbeltrapper til at køre på. Se pjecen "Hjælp din skraldemand" på affald.randers.dk/hvor for yderligere information.

Låger og døre skal kunne fastholdes i åben stilling.

Hele adgangsvejen skal have et fast og jævnt underlag af fliser, asfalt eller lignende.

Adgangsvejen skal være mindst 0,8 m bred, dog 0,9 m ved nybyggeri og 1 m hvis man har 4-hjulet container

MIN. 2,2 METER

METER VED NYBYGGERI

MAX. 20

**TAK FOR
HJÆLPEN**

3
DU IKKE
KOMMER
UDENOM

1

Husk at rydde for is og sne, så skraldemanden kan arbejde sikkert.

2

Der skal være fri adgang til affaldsbeholderen og god belysning.

3

Hold hunde inde eller i snor, så de ikke tager en bid af skraldemanden.

Har du valgt den bedste løsning?

Affald&Genbrug er klar til at hjælpe, hvis du finder ud af, at størrelsen på dine skraldespande ikke passer, eller hvis du kan nøjes med tømning hver 14. dag.

Dobbeltbeholdere 240 L (120+120)

Dobbelt rest-madaffald

Tømning hver uge 2.237,50 kr.
Tømning hver 14. dag 1.118,75 kr.

Dobbelt emballage – papir

Pris for anskaffelse af beholder: 0 kr.
Tømmes hver 3. uge

Restaffald

Pris for anskaffelse: 0 kr.
140 liter H 110 x B 51 x D 56 cm
180 liter H 110 x B 51 x D 76 cm **UDGÅR**
240 liter H 110 x B 58 x D 74 cm

140 l, tømning hver uge 1.697,50 kr.
140 l, tømning hver 14. dag 848,75 kr.
180 l, tømning hver uge 1.960,00 kr.
180 l, tømning hver 14. dag 980,00 kr.
240 l, tømning hver uge 2.257,50 kr.
240 l, tømning hver 14. dag 1.128,75 kr.

Restaffald

Pris for anskaffelse: 0 kr.
400 liter H 118 x B 94 x D 67 cm
600 liter H 124 x B 126 x D 79 cm

400 l, tømning hver uge 3.372,50 kr.
400 l, tømning hver 14. dag 1.686,25 kr.
600 l, tømning hver uge 4.737,50 kr.
600 l, tømning hver 14. dag 2.368,75 kr.

Papir og karton

Pris for anskaffelse: 0 kr.
Tømmes hver 3. uge
140 liter: H 110 x B 51 x D 56 cm
240 liter: H 110 x B 58 x D 74 cm
400 liter: H 118 x B 94 x D 67 cm

Emballage Metal, glas og hård plast

Pris for anskaffelse: 0 kr.
Tømmes hver 3. uge
140 liter: H 110 x B 51 x D 56 cm
240 liter: H 110 x B 58 x D 74 cm
400 liter: H 118 x B 94 x D 67 cm

Madaffald, spand til køkkenet

Med hank, låg og huller til ophængning. Spanden leveres med poser til ét års forbrug uden beregning.
H 18-21 x B 22-25 x D 16-19 cm.

Madaffald

Pris for anskaffelse: 0 kr.
140 liter: H 110 x B 51 x D 56 cm
Tømmes hver 14. dag

140 l, tømning hver 14. dag 827,50 kr.

Tøm selv!

Kompostkasse af lærketræ til haveaffald

Pris med tilskud 849 kr.
(max. 1 stk. pr. husstand)
Pris uden tilskud 1.695 kr.
200 x 100 x 100 cm

Eventuel levering koster 150 kr. pr. kompostkasse. Vi sælger kun til borgere i Randers Kommune. Bestilles på www.affald.randers.dk/kompost eller på Randers Affaldsterminal.

Står dine beholdere mellem 0 og 5 meter fra skel, sparer du årligt 62,50 kr. pr. beholder i forhold til den angivne pris. Tilsvarende opkræves et ekstra beløb på 62,50 kr. pr. beholder, hvis de står mere end 20 meter fra skel. Står beholderne mellem 5 og 20 meter fra skel, betaler du den angivne pris.

Spar penge!

Undergrundscontainere til restaffald

3,0 m ³ 1 ugtl. tømning	8.652,50 kr.
3,0 m ³ hver 14. dag	4.326,25 kr.
5,0 m ³ 1 ugtl. tømning	13.335,00 kr.
5,0 m ³ hver 14. dag	6.667,50 kr.
Behandlingsafgift	660,00 kr./ton

til madaffald

Tømning hver 14. dag	
0,5 m ³	3.855,00
0,8 m ³	4.087,50
1,0 m ³	4.242,50
2,0 m ³	5.017,50

Se priser på tømning af andre større containere på www.affald.randers.dk

Miljøkasse til farligt affald & småt elektronik

Bor du i enfamiliehus:

Når Miljøkassen er fuld, skal du sætte den ovenpå eller ved siden af din beholder til restaffald. Så bytter skraldemanden den til en ny. Du kan også aflevere indholdet på genbrugspladsen. Miljøkassen rummer 21 L og må max. veje 4 kg. Pris for anskaffelse: 0 kr.

Boligforeninger, ejerforeninger og lign.:
Tilmeld jer vores ordning, så leverer vi materiel. Læs mere på www.affald.randers.dk/farligt

Administrationsgebyr ved skift:

- Bestilling og levering af beholdere til madaffald og restaffald (inkl. eventuelt skift af tømmefrekvens): 300 kr.
- Kun skift af tømmefrekvens: 100 kr.
- Bestilling og levering af beholdere til emballage af metal, glas og plast samt papir.

Tømmepriiserne gælder i 2022 og er inkl. moms

Faste gebyrer for alle husstande

(opkræves via ejendoms-skattebilletten)

Indsamling af genbrug m.m.

For indsamling af storskrald, emballage af metal, glas og hård plast, papir og farligt affald.

Helårshuse	Sommerhuse
783,75 kr.	457,50 kr.

Genbrugspladser

For drift af genbrugspladserne for både helårs- og sommerhuse 718,75 kr.

Husk at du stadig kun får afhentet storskrald, når du har bestilt afhentning.

Savner du vejregisteret til storskrald?

Jamen, det er fordi vi har så meget at fortælle. De 9 sider med vejregister og distrikter til storskrald har vejet pladsen til fordel for flere artikler om alt det spændende, der sker i vores kommune.

Hvis du gerne vil bruge storskraldskalenderen her i bladet, så skal du kende dit distrikt. Det finder du ved at gå ind på: www.affald.randers.dk/mitaffald og vælge "Mit Affald". Du indtaster igen din adresse, trykker "Næste" og så kan du rulle lidt ned og se, hvilket distrikt du tilhører under punktet "Der er tilmeldt følgende materiel".

Når dagen nærmer sig, skal du have bestilt storskrald. Der er flere måder at få bestilt afhentning af storskrald hos dig: Det nemmeste er via app'en AffaldRanders. Den kan du hente helt gratis i AppStore eller Google Play.

Du kan også bruge selvbetjeningen "MitAffald" på www.affald.randers.dk/mitaffald. Her kan du også hente en pdf-kalender, der både viser, hvornår der er storskralds-afhentning og tømning af dine andre beholdere.

Driller selvbetjeningen kan du sende en mail til affald@randers.dk, så kan vi hjælpe både med bestilling af afhentning og hjælp til at finde dit distrikt.

Endelig kan du ringe til Affald & Genbrug på tlf. 89 15 16 17.

Helligdage

Ændringer i tømningen i forbindelse med helligdage

Du kan se alle dine tidspunkter for tømninger i app'en AffaldRanders eller MIT AFFALD på www.affald.randers.dk

Påske	
Mandag 11. april	Lørdag 9. april
Tirsdag 12. april	Tirsdag 12. april
Onsdag 13. april	Mandag 11. april
Torsdag – Skærtorsdag 14. april	Onsdag 13. april
Fredag – Langfredag 15. april	Torsdag 14. april
Mandag 18. april	Mandag 18. april
Tirsdag 19. april	Tirsdag 19. april
Onsdag 20. april	Onsdag 20. april
Torsdag 21. april	Torsdag 21. april
Fredag 22. april	Fredag 22. april
Bededag	
Fredag 13. maj	Fredag 13. maj
Kr. Himmelfartsdag	
Torsdag 26. maj	Torsdag 26. maj
Pinse	
Mandag – 2. pinsedag 6. juni	Lørdag 4. juni
Tirsdag 7. juni	Tirsdag 7. juni
Onsdag 8. juni	Onsdag 8. juni
Torsdag 9. juni	Torsdag 9. juni
Fredag 10. juni	Fredag 10. juni
Jul og Nytår	
Mandag 26. december	Onsdag 28. december
Tirsdag 27. december	Tirsdag 27. december
Onsdag 28. december	Torsdag 29. december
Torsdag 29. december	Fredag 30. december
Fredag 30. december	Lørdag 31. december

Kalender for storskrald 2022

JANUAR	FEBRUAR	MARTS	APRIL	MAJ	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 L	1 T	1 T	1 F	1 S	1 O	1 F	1 M	1 T	1 L	1 T	1 T
2 S	2 O	2 O	2 L	2 M	2 T	2 L	2 T	2 F	2 S	2 O	2 F
3 M	3 T	3 T	3 S	3 T	3 F	3 S	3 O	3 L	3 M	3 T	3 L
4 T	4 F	4 F	4 M	4 O	4 L	4 M	4 T	4 S	4 T	4 F	4 S
5 O	5 L	5 L	5 T	5 T	5 S	5 T	5 F	5 M	5 O	5 L	5 M
6 T	6 S	6 S	6 O	6 F	6 M	6 O	6 L	6 T	6 T	6 S	6 T
7 F	7 M	7 M	7 T	7 L	7 T	7 T	7 S	7 O	7 F	7 M	7 O
8 L	8 T	8 T	8 F	8 S	8 O	8 F	8 M	8 T	8 L	8 T	8 T
9 S	9 O	9 O	9 L	9 M	9 T	9 L	9 T	9 F	9 S	9 O	9 F
10 M	10 T	10 T	10 S	10 T	10 F	10 S	10 O	10 L	10 M	10 T	10 L
11 T	11 F	11 F	11 M	11 O	11 L	11 M	11 T	11 S	11 T	11 F	11 S
12 O	12 L	12 L	12 T	12 T	12 S	12 T	12 F	12 M	12 O	12 L	12 M
13 T	13 S	13 S	13 O	13 F	13 M	13 O	13 L	13 T	13 T	13 S	13 T
14 F	14 M	14 M	14 T	14 L	14 T	14 T	14 S	14 O	14 F	14 M	14 O
15 L	15 T	15 T	15 F	15 S	15 O	15 F	15 M	15 T	15 L	15 T	15 T
16 S	16 O	16 O	16 L	16 M	16 T	16 L	16 T	16 F	16 S	16 O	16 F
17 M	17 T	17 T	17 S	17 T	17 F	17 S	17 O	17 L	17 M	17 T	17 L
18 T	18 F	18 F	18 M	18 O	18 L	18 M	18 T	18 S	18 T	18 F	18 S
19 O	19 L	19 L	19 T	19 T	19 S	19 T	19 F	19 M	19 O	19 L	19 M
20 T	20 S	20 S	20 O	20 F	20 M	20 O	20 L	20 T	20 T	20 S	20 T
21 F	21 M	21 M	21 T	21 L	21 T	21 T	21 S	21 O	21 F	21 M	21 O
22 L	22 T	22 T	22 F	22 S	22 O	22 F	22 M	22 T	22 L	22 T	22 O
23 S	23 O	23 O	23 L	23 M	23 T	23 L	23 T	23 F	23 S	23 O	23 F
24 M	24 T	24 T	24 S	24 T	24 F	24 S	24 O	24 L	24 M	24 T	24 L
25 T	25 F	25 F	25 M	25 O	25 L	25 M	25 T	25 S	25 T	25 F	25 S
26 O	26 L	26 L	26 T	26 T	26 S	26 T	26 F	26 M	26 O	26 L	26 M
27 T	27 S	27 S	27 O	27 F	27 M	27 O	27 L	27 T	27 T	27 S	27 T
28 F	28 M	28 M	28 T	28 L	28 T	28 T	28 S	28 O	28 F	28 M	28 O
29 L	29 T	29 T	29 F	29 S	29 O	29 F	29 M	29 T	29 L	29 T	29 T
30 S	30 O	30 O	30 L	30 M	30 T	30 L	30 T	30 F	30 S	30 O	30 F
31 M	31 T	31 T	31 T	31 T	31 T	31 S	31 O	31 O	31 M	31 M	31 L

Se vejregister side 34-42 for rutenummer. Se tømmedage for restaffald og genbrug i MIT AFFALD på www.affald.randers.dk eller i app'en AffaldRanders.

SÅDAN SORTERER DU NEMT DIT AFFALD

- direkte i beholderen

- direkte i beholderen

- i affaldspose

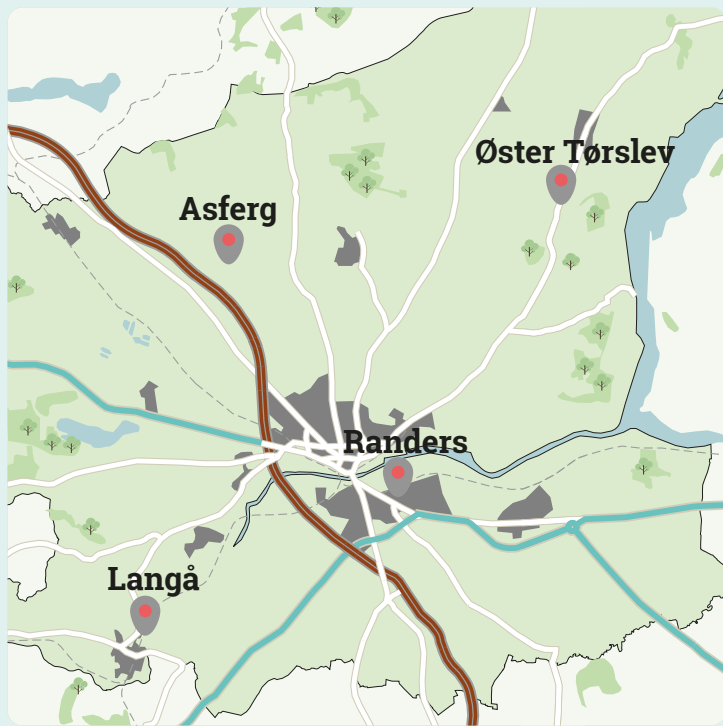

- i affaldspose

ADRESSER OG ÅBNINGSTIDER

RANDERS AFFALDSTERMINAL

Romalt Boulevard 64
8960 Randers SØ
Tlf. 89 15 16 39

Åbningstider

Mandag til torsdag kl. 7.00-16.00
Fredag kl. 7.00-15.00

På
Randers
Affaldsterminal
kan du mod betaling
aflevere dit sorterede
erhvervsaffald - også
for køretøjer over
3.500 kg.

RANDERS GENBRUGSPLADS

Ørneborgvej 28
8960 Randers SØ

Åbningstider

Mandag til fredag kl. 10.00-18.00
Lørdag kl. 10.00-16.00
Alle søn- og helligdage fra 1. april til
30. september kl. 10.00 til 16.00

ASFERG GENBRUGSPLADS

Hulvejen 3, Asferg
8990 Fårup

LANGÅ GENBRUGSPLADS

Kærsangervej 12
8870 Langå

Ø. TØRSLEV GENBRUGSPLADS

Udbyhøjvej 506, Ø. Tørslev
8983 Gjerlev J

Åbningstider

Mandag til fredag kl. 10.00-18.00
Lørdag kl. 10.00-16.00
Første søndag i månederne fra
1. april til 30. september samt
helligdage kl. 10.00-16.00

RANDERS

Affald&Genbrug

Laksetorvet, 8900 Randers C
Tlf. 89 15 16 17

E-mail: affald@randers.dk

Selvbetjening på affald.randers.dk og
i app'en AffaldRanders døgnet rundt

Åbningstider:

Mandag-torsdag
kl. 8.00-15.00

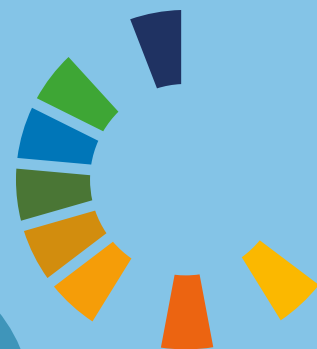
Fredag
kl. 8.00-13.00

Tæm din trailer!

Det ser grimt ud i vejkanten, og det kan også give en bøde, hvis du ikke sørger for, at dit affald til genbrugspladsen bliver på traileren under transporten. Faktisk kan det koste dig mellem 3.000 og 5.000 kr., afhængigt af om det falder af i byen eller i naturen. Så fastspænd affaldet eller sæt et net over, så det ikke er til fare for trafikikkerheden.

UDVALGTE KLIMAMÅL – HER SKAL VI VÆRE I 2030

Udpluk af Klimaplan 2050

20%
af alle rejser sker
på cykel.

Kraftvarmeværkerne
er omstillet til grøn
energi. Reduktion af
klimagasser (ift. 2018):
12.000 ton/år.

Alle bybusser og lokale
rutebusser i Randers Kom-
mune drives af fossilfrie
drivmidler (f.eks. el, brint
eller biogas). Reduktion
af klimagasser (ift. 2018):
8.200 ton/år.

Der er etableret 3.000
ha mere skov, hvoraf
15 % er kommunal skov,
siden 2018. Reduktion af
klimagasser (ift. 2018):
37.500 ton/år.

Mængden af madaffald
fra husholdninger er faldet
med 30 % i forhold til 2018
(pga. mindre madspild).
90 % af madaffaldet ind-
samles og genanvendes.

25 %
af alle personbiler, der er
indregistreret i Randers
Kommune, er el- eller brint-
biler. Reduktion af klima-
gasser (ift. 2018):
32.500 ton/år.

Miljømærkede,
økologiske eller gen-
brugsprodukter udgør
tilsammen mere end
75 % af kommunens
vareindkøb.

På www.klimaliga.dk kan du blive inspireret, få
mere viden om klimaarbejdet og se alle vores mål.

exit